Coflyfr y Cod Ymddygiad

Rhifyn 2 Mai 2014

Tu fewn

Rhagair yr Ombwdsmon 1

Cwflwyniad 3

Crynodebau Achosion

Dim tystiolaeth o dor-amod 4

Nid oes angen gweithredu 6

Cyfeiriwyd at bwyllgor safonau 8

Cyfeiriwyd a Banel Dyfarnu Cymru 10

Mwy o Wybodaeth 11

Ombwdsmon

OMBWDSMON GWASANAETHAU CYHOEDDUS CYMRU

Rhagair yr Ombwdsmon

Cyflwynwyd Llyfr Achosion y Cod Ymddygiad gan fy rhagflaenydd, Peter Tyndall, fel mecanwaith ar gyfer hoelio sylw ar waith y swyddfa hon wrth ymchwilio i gwynion ynghylch toriadau honedig ar y Cod Ymddygiad sy'n berthnasol i bob cynghorydd ym mha swyddogaeth bynnag y byddant yn gwasanaethu ac ar ba bynnag Gyngor y maent yn eistedd. Mae Mr Tyndall bellach wedi symud i swydd newydd fel Ombwdsmon a Chomisiynydd Gwybodaeth Iwerddon, ac o ganlyniad, i mi fel Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru Dros Dro y daeth y ddyletswydd o ddarparu'r cyflwyniad ar gyfer yr ail rifyn hwn.

Mae'n braf bod nifer y cwynion a dderbyniwyd gennym ynghylch toriadau honedig ar y cod ymddygiad wedi gostwng. Mae'n rhy gynnar i ddweud a yw hon yn duedd hirdymor ac a fyddwn unwaith eto'n derbyn niferoedd uchel yn ystod blwyddyn etholiad, ond gallai hyn fod yn rhannol oherwydd prosesau datrys materion yn lleol sydd wedi bod ar waith ar draws Cymru ers tro byd bellach. . Ar gyfer y rhai yr ymchwilir iddynt gan y swyddfa hon, y mae pedwar canlyniad yn bosibl, fel y nodir yn fwy manwl yn y Cyflwyniad i'r Llyfr Achosion hwn; sef, dim tystiolaeth o dorri'r cod neu dim angen gweithredu a chyfeirio at bwyllgor safonau awdurdod neu Banel Dyfarnu Cymru. O ystyried maint enfawr y gwaith a wneir gan Aelodau Cynghorau, mae'n braf nodi mai cymharol fychan yw nifer yr aelodau y cwynir amdanynt, sy'n arwain at y casgliad y gwneir y rhan helaethaf o'r gwaith o ddigon heb i unrhyw faterion croes godi. Yn ddiamau mae hyn o fudd i etholwyr.

(Parheir trosodd)

Wrth adolygu'r cwynion a gododd yn y chwe mis diwethaf, mae'n nodedig fod tri prif faes yn achosi anghydfodau.

Mae'r cyntaf yn ymwneud â'r drafferth y gall cynghorwyr ei chael o ran gwahaniaethu rhwng gweithgareddau a gyflawnir yn ei rôl swyddogol a phethau a wneir yn breifat. Gall fod yn anodd gwahaniaethu'r ddau. Yn fwy arwyddocaol, efallai mai dim ond y bersonoliaeth swyddogol y maent hwy yn ei gweld a'u bod bob amser yn disgwyl i'w cynghorwyr ymddwyn mewn modd cydnaws â'r rôl honno a pheidio â gweithredu mewn ffordd a allai ddwyn anfri ar eu swydd.

Mae'r ail thema'n ymwneud â'r berthynas rhwng cynghorwyr eu hunain a rhwng cynghorwyr a swyddogion. Mae i'w ddisgwyl y bydd cynghorwyr yn angerddol ynghylch gweithio er budd eu hetholwyr ond fe all fod gwahaniaeth barn ddigon teg rhwng cyd-gynghorwyr neu rhwng cynghorwyr a swyddogion ynghylch sut orau i gyflawni hyn. Yn naturiol, mae'n hollbwysig nad yw lobïo grymus yn troi'n fwlio neu harasio, gan y gallai'r naill neu'r llall olygu torri'r Cod.

Yn olaf, dylai cynghorwyr fod yn ymwybodol bob amser o'r bwlch rhwng eu gweithredoedd fel cynghorwyr yn cynrychioli'u hetholwyr ar un llaw, a'u gweithgareddau gwleidyddol ar y llaw arall. Gall y gwahaniaeth hwn fod yn allweddol bwysig o ran y defnydd o gyfleusterau'r cyngor a fydd yn gyfreithiol wrth weithredu fel cynghorydd ond yn annerbyniol pan ddefnyddir hwy i ddibenion gwleidyddol.

Yr Athro Margaret Griffiths

Ombwdsmon Dros Dro

Cyflwyniad

Mae Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yn ystyried cwynion bod aelodau awdurdodau lleol yng Nghymru wedi gweithredu'n groes i'r Cod Ymddygiad. Mae'r Ombwdsmon yn ymchwilio i gwynion o'r fath o dan ddarpariaethau Rhan III Deddf Llywodraeth Leol 2000 a'r Gorchmynion perthnasol a wneir gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru o dan y Ddeddf.

Pan fydd yr Ombwdsmon yn penderfynu y dylid ymchwilio i gŵyn, mae yna bedwar canfyddiad, sydd wedi'u nodi yn adran 69 Deddf Llywodraeth Leol 2000, y gall yr Ombwdsmon eu datgan:

(a) nad oes tystiolaeth bod unrhyw achos o weithredu'n groes i god ymddygiad yr awdurdod;

(b) nad oes angen cymryd unrhyw gamau mewn cysylltiad i'r materion a fu'n destun i'r ymchwiliad;

(c) bod angen cyfeirio'r mater i swyddog monitro'r awdurdod, i'w ystyried gan y pwyllgor safonau;

(d) bod angen cyfeirio'r mater i Lywydd Panel Dyfarnu Cymru ar gyfer dyfarniad gan dribiwnlys (mae hyn yn digwydd mewn achosion mwy difrifol fel arfer).

Yn amgylchiadau (c) a (d) uchod, mae'n ofynnol i'r Ombwdsmon gyflwyno adroddiad am yr ymchwiliad i'r pwyllgor safonau neu dribiwnlys Panel Dyfarnu Cymru, yna byddant hwy'n ystyried y dystiolaeth a ganfuwyd gan yr Ombwdsmon, ynghyd ag unrhyw amddiffyniad a gyflwynir gan yr aelod dan sylw. Hwy hefyd fydd yn penderfynu a oes achos o weithredu'n groes i'r Cod ai peidio, ac os oes, pa gosb (os o gwbl) y dylid ei chyflwyno.

Mae'r Llyfr Achosion Cod Ymddygiad yn cynnwys crynodebau o bob adroddiad sydd wedi'u cyhoeddi gan y swyddfa hon a bydd canfyddiadau'r crynodebau hyn yn cynnwys un o'r pedwar dyfarniad uchod. Yn achos canfyddiadau (c) a (d), bydd y Coflyfr Cod Ymddygiad ond yn cynnwys crynodebau'r achosion hynny y mae gwrandawiadau wedi'u cynnal gan y pwyllgor safonau neu Banel Dyfarnu Cymru, a bod canlyniad y gwrandawiad hwnnw'n hysbys. Mae'r rhifyn hyn yn gorchuddio Medi 2013 i Mawrth 2014, ond hefyd yn cynnwys crynodebau achosion henach, ble mae grandawiadau pwyllgor safonau neu Banel Dyfarnu Cymru wedi ei gynnal yn ystod y cyfnod yma.

Crynodebau Achosion

Dim tystiolaeth a dor-amod

Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent – Hyrwyddo cydraddoldeb a pharch
Cyfeirnod achos 201305131 – Mawrth 2014

Derbyniodd yr Ombwdsmon gŵyn bod Cynghorydd ("yr achwynydd"), yn dilyn cyfarfod o'r Cyngor ar 21 Tachwedd 2013, yn teimlo iddo gael ei fwlio gan Gynghorydd arall. Dywedodd yr achwynydd bod y Cynghorydd wedi codi dwrn ato a bygwth ei "sorto fe ma's". Dywedodd yr achwynydd ei fod yn ofni y câi ei daro.

Yng nghwrs yr ymchwiliad, derbyniwyd gwybodaeth gan y Cyngor a chyfwelwyd tystion. Er derbyn tystiolaeth bod trafodaeth danllyd wedi bod rhwng yr achwynydd a'r Cynghorydd ar ddiwedd y cyfarfod, nid oedd unrhyw dystiolaeth i gefnogi'r gŵyn bod yr achwynydd wedi cael ei fygwth gan y Cynghorydd.

Ar ôl adolygu'r dystiolaeth, daeth yr Ombwdsmon i'r casgliad nad oedd unrhyw dystiolaeth bod y Cynghorydd wedi torri'r Cod Ymddygiad.

Cyngor Sir Caerdydd – Hyrwyddo cydraddoldeb a pharch
Cyfeirnod achos 201204852 – Chwefror 2014

Cwynodd aelod o Gyngor Sir Caerdydd ("yr achwynydd") ynglŷn ag ymddygiad cyd Gynghorydd iddo. Dywedodd yr achwynydd nad oedd y Cynghorydd wedi dangos digon o barch ac ystyriaeth ohono yn ystod toriad coffi yng nghyfarfod y Cyngor llawn yn Hydref 2012; drwy fethu gwneud hynny, roedd y Cynghorydd wedi dwyn anfri ar rôl yr aelod a'r Awdurdod. Cwynodd yr achwynydd hefyd ynglŷn â'r iaith a ddefnyddiwyd gan y Cynghorydd i'w ddisgrifio mewn gohebiaeth ag aelodau o'r cyhoedd drwy gyfrwng e-bost yn Chwefror 2013.

Yng nghwrs ymchwiliad yr Ombwdsmon, cafwyd gwybodaeth gan y Cyngor ynghyd â nifer o aelodau etholedig a oedd yn y cyffiniau adeg y digwyddiad honedig.

Nid oedd y dystiolaeth a gafwyd ynglŷn â'r digwyddiad yn ystod y toriad coffi yn cefnogi'r honiad a wnaed. Ymhellach, roedd yr Ombwdsmon yn ymwybodol na enwyd yr achwynydd yn benodol yn yr e-byst a anfonwyd at aelodau'r cyhoedd gan y Cynghorydd. Gan nad oedd unrhyw gyfeiriad penodol at yr achwynydd, nid oedd yr Ombwdsmon yn gallu casglu, na phenderfynu, at bwy yr oedd yr e-byst yn cyfeirio. Daeth yr Ombwdsmon i'r casgliad nad oedd y dystiolaeth a gasglwyd yn ystod yr ymchwiliad yn awgrymu bod y Cynghorydd wedi torri'r Cod Ymddygiad.

Cyngor Sir Powys – Atebolrwydd a bod yn agored
Cyfeirnod achos 201204510 – Tachwedd 2013

Cwynodd Mr G bod aelod o Gyngor Sir Powys wedi adeiladu eiddo ar ei dir heb ganiatâd cynllunio a'i fod, pan dderbyniodd yr aelod dan sylw swydd ar bwyllgor cynllunio Awdurdod Parc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog, wedi torri'r Cod Ymddygiad. Dywedodd Mr G bod hanes cynllunio'r safle hwn yn ddyrys, a bod y Cyngor wedi ceisio cyngor cyfreithiol.

Dywedodd y Cynghorydd iddo adeiladu tŷ yn 2007 ar sail caniatâd cynllunio a gymeradwywyd. Roedd wedi prynu ei eiddo yn 2000 ac roedd yn cynnwys copi o ganiatâd cynllunio ar gyfer adeiladu unedau model a llety preifat a gyhoeddwyd yn 1994. Dywedodd y Cynghorydd, pryd bynnag yr oedd hynny'n bosib, y byddai ei wraig neu ei asiant yn cymryd yr awenau, fel na fyddai ei enw da ef yn cael ei beryglu, er na fyddai hynny'n dileu'r gofyniad iddo lynu wrth y Cod. Dywedodd bod ei eiddo y tu allan i ffiniau'r Parc Cenedlaethol ac nad oedd yn aelod o'r Pwyllgor Cynllunio, Trwyddedu Tacsis a Hawliau Tramwy.

Canfu'r Ombwdsmon nad oedd unrhyw dystiolaeth i awgrymu bod y Cynghorydd wedi bod yn rhan o benderfyniadau cynllunio'n ymwneud â'i dir, ac nad oedd unrhyw dystiolaeth bod y Cod Ymddygiad wedi'i dorri.

Nid oes angen gweithredu

Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen – Datgelu a chofrestru buddiannau
Cyfeirnod achos 201306694 – Mawrth 2014

Cyfeiriodd aelod o Gyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen ei hun i'r Ombwdsmon er mwyn iddo ystyried achos posib o dorri'r Cod Ymddygiad. Dywedodd y Cynghorydd ei bod hi efallai wedi torri'r Cod drwy fethu datgan budd personol a rhagfarnus mewn taliad grant cynlluniau bach a wnaed ym mis Tachwedd 2013. Esboniodd y Cynghorydd iddi bwyso a mesur a oedd ganddi fuddiant personol wrth wneud cais am grant ar gyfer mudiad y mae'n aelod ohono, ond yn dilyn trafodaeth gyda swyddog o'r Cyngor, daeth i'r casgliad nad oedd ganddi fuddiant o'r fath.

Tynnwyd sylw at y mater gan y pwyllgor craffu perthnasol ac, ar ôl ystyried y mater ymhellach, teimlodd y Cynghorydd ei bod yn briodol iddi gyfeirio ei hun. Roedd y Cynghorydd yn derbyn cyfrifoldeb llawn dros y posibilrwydd ei bod hi wedi torri'r Cod, ac roedd hi'n ymddiheuro'n daer dros ei gweithredoedd.

Ystyriwyd amgylchiadau'r grant a phenderfynwyd, oherwydd presenoldeb rheolaidd y Cynghorydd mewn cyfarfodydd a'r ffaith ei bod yn aelod o'r mudiad, bod ganddi fuddiant personol ac y byddai'r buddiant hwn hefyd yn rhagfarnus. Roedd yn dilyn felly bod ei hymddygiad, wrth fethu datgan y buddiannau hyn, yn awgrymu ei bod wedi torri'r Cod Ymddygiad.

Fodd bynnag, wedi ystyried ymddygiad y Cynghorydd yn cyfeirio'r mater hwn, y ffaith ei bod yn derbyn cyfrifoldeb ac yn ymddiheuro, penderfynodd yr Ombwdsmon na ddylid cymryd unrhyw gamau ynglŷn â'r materion a ymchwiliwyd.

Dinas a Sir Abertawe – Hyrwyddo cydraddoldeb a pharch
Cyfeirnod achos 201203127 – Tachwedd 2013

Gwnaed cwyn gan Mr X ynglŷn ag aelod o Ddinas a Sir Abertawe. Cwynodd Mr X bod y Cynghorydd wedi bwlio ac aflonyddu ar swyddogion tân, ymweld â gorsafoedd tân heb ganiatâd, mynnu cael gwybodaeth gyfrinachol gan swyddogion brigâd dân a gwthio ei hun i fusnes Undeb y Brigadau Tân.

Ar ôl cynnal ymchwiliad, canfu'r Ombwdsmon bod y cwynion a wnaed yn rhai difrifol a lleisiodd ei amheuon ynglŷn ag ymddygiad y Cynghorydd tuag at swyddogion o fewn y gwasanaeth tân.

Canfu'r Ombwdsmon, er ei bod hi'n briodol i Mr X wneud yr atgyfeiriad am ei fod yn codi pryderon difrifol am yr hyn y mae'r Ombwdsmon yn ei ddisgrifio yn ymddygiad rhwygol, ystrywgar ac amharchus, na ddylid cymryd unrhyw gamau pellach gyda'r mater hwn. Penderfynodd yr Ombwdsmon, er nad oedd y dystiolaeth yn rhyddhau'r Cynghorydd o fai, ei bod yn dangos, yn y rhan fwyaf o ddigwyddiadau y cwynwyd yn eu cylch, nad oedd yn gweithredu yn rhinwedd ei swydd, ac nad oedd y dystiolaeth oedd ar gael yn ddigon diymwad i ddangos ei fod wedi dwyn anfri ar ei swydd na'i awdurdod.

Yng nghyswllt y materion eraill, roedd y dystiolaeth yn gwrth-ddweud ei hun, ac nid oedd unrhyw gadarnhad annibynnol. Yn olaf, ystyriwyd hefyd hawliau dynol Erthygl 10 y Cynghorydd, oherwydd bod ganddo hawl i godi unrhyw bryderon ynglŷn â'r awdurdod tân y daethpwyd at ei sylw yn rhinwedd ei swydd fel Aelod. Penderfynnodd yr Ombwdsmon nad oedd angen cyrnnyd unrhyw gamau pellach.

Cyfeiriwyd at bwyllgor safonau

Cyngor Sir Benfro – Dyletswydd i gynnal y gyfraith
Cyfeirnod achos 201203889 – Tachwedd 2013

Dywedodd unigolyn ei bod wedi derbyn DVD dienw a oedd fel pe bai'n dangos bod Cynghorydd wedi defnyddio system gyfrifiadurol y Cyngor i greu deunydd etholiadol ar gyfer cydweithwyr. Ar ôl archwilio'r DVD, gwelwyd bod y Cynghorydd naill ai wedi bod yn gyfrifol am greu, neu mai ef oedd y defnyddiwr a oedd wedi 'arbed', y 21 dogfen diwethaf o naws gwleidyddol ar system gyfrifiadurol y Cyngor. Roedd hi'n ymddangos bod hyn yn torri amod paragraff o'r Cod Ymddygiad sy'n datgan na ddylid defnyddio adnoddau'r awdurdod at ddibenion gwleidyddol.

Cyfwelwyd y Cynghorydd, a chyfaddefodd iddo helpu cydweithwyr i baratoi eu deunydd etholiadol, ond roedd yn bendant na ddefnyddiwyd offer y Cyngor i argraffu'r eitemau hyn. Dywedodd y Cynghorydd bod rhai ffeiliau wedi'u creu yn rhinwedd ei swyddogaeth fel Ysgrifennydd, ac roedd wedyn yn credu y gallai ddefnyddio cyfrifiadur y Cyngor weithiau at ddibenion eraill. Derbyniodd nad oedd hyn yn wir. Dywedodd y Cynghorydd bod y wybodaeth a dderbyniwyd gan yr achwynydd wedi cael ei dwyn oddi ar ei gyfrifiadur.

Penderfynodd yr Ombwdsmon y dylid cyfeirio'r mater i'r Swyddog Monitro, er mwyn i Bwyllgor Safonau'r Cyngor ystyried y mater. Daeth i'r casgliad bod y Cynghorydd wedi torri'r Cod Ymddygiad a phennodd y dylai gael ei atal am bythefnos. Mae penderfyniad y Pwyllgor Safonau i'w gael yma.

Cyngor Gwynedd – Hyrwyddo cydraddoldeb a pharch
Cyfeirnod achos 201100986 – Ebrill 2012

Derbyniodd yr Ombwdsmon gŵyn bod Cynghorydd, ar 6 Gorffennaf 2011, wedi postio yn ei flog bod yr achwynydd wedi llawenhau yn ymddiswyddiad trydydd parti fel Cynghorydd. Roedd y Cynghorydd hefyd wedi dweud bod yr achwynydd yn bwriadu ymddeol fel pennaeth ysgol ac y byddai'n sefyll i'w ethol yn Gynghorydd mewn ward benodol.

Dywedodd yr achwynydd bod yr honiadau ei fod yn bwriadu ymddeol a sefyll etholiad yn gelwydd. Dywedodd yr achwynydd nad oedd ganddo unrhyw fwriad i ymddeol, a'i fod wedi cadeirio'r cyfarfod lle enwebwyd y Cynghorydd a gwynwyd amdano i gynrychioli parti yn etholiadau 2012.

Honnodd yr achwynydd bod y Cynghorydd wedi dwyn anfri ar ei swydd. Roedd yr achwynydd yn credu bod y Cynghorydd wedi gosod yr achwynydd dan anfantais yn ei swydd broffesiynol drwy ledaenu sïon ynglŷn â'i ymddeoliad arfaethedig honedig, a gallai hyn greu anawsterau pe bai'n ceisio cyflogaeth bellach. Dywedodd yr achwynydd y gallai'r blog fod wedi achosi problemau iddo gyda i gorff llywodraethu, a dryswch ymhlith staff yr ysgol a rhieni disgyblion.

Canfu'r Ombwdsmon bod y dystiolaeth yn awgrymu bod y Cynghorydd wedi torri'r Cod Ymddygiad a chyfeiriodd ei adroddiad at Swyddog Monitro Cyngor Gwynedd i Bwyllgor Safonau'r Cyngor ei ystyried. Daeth i'r casgliad bod y Cynghorydd wedi torri'r Cod Ymddygiad a phennodd y dylai gael ei atal am dri mis.

Wedi hynny, cyflwynodd y Cynghorydd apêl yn erbyn penderfyniad y Pwyllgor Safonau ger bron Panel Dyfarnu Cymru. Cadarnhaodd y tribiwnlys benderfyniad y Pwyllgor Safonau. Mae penderfyniad Panel Dyfarnu Cymru i'w gael yma.

Cyngor Cymuned Pentyrch – Anhunanoldeb a stiwardiaeth
Cyfeirnod achos 201002530 – Ionawr 2012

Gwnaeth cadeirydd Cyngor Cymuned Pentyrch gŵyn yn erbyn Cynghorydd ynglŷn â phryderon bod ei ffordd o gynnal busnes y cyngor yn amhriodol ac yn achos o fwlio ac aflonyddu ar y Clerc a'r Cadeirydd ei hun. Dywedwyd bod y Cynghorydd yn gofyn am bethau afresymol ac yn aml yn gofyn am gymryd camau a oedd yn gwrthdaro â rheolau sefydlog y Cyngor Cymuned. Roedd yr ymddygiad hwn wedi bod yn digwydd ers oddeutu tair blynedd. Honnwyd hefyd iddo fethu datgan buddiant personol mewn materion a godai ym musnes y Cyngor.

Cyflwynodd y Cyngor Cymuned gofnod ysgrifenedig helaeth o'r trafodaethau rhwng y Cyngor a'r Cynghorydd, ac fe gafodd gyfle i ymateb.

Penderfynodd yr Ombwdsmon fod tystiolaeth bod y Cod Ymddygiad wedi'i dorri sawl gwaith, a chyfeiriodd ei adroddiad at y Pwyllgor Safonau priodol i'w ystyried. Canfu Pwyllgor Safonau Cyngor Dinas Caerdydd bod y Cod Ymddygiad wedi'i dorri yn y ffyrdd a amlinellwyd uchod. Fodd bynnag, erbyn dyddiad y gwrandawiad, nid oedd y Cynghorydd yn aelod mwyach. O'r herwydd, cyhoeddwyd cerydd, a dywedodd y Pwyllgor Safonau y byddai'r aelod, pe bai'n dal i wasanaethu, wedi cael ei atal am chwe mis, gan ei fod yn ystyried yr achosion o dorri'r Cod Ymddygiad yn rhai difrifol iawn.

Cyflwynodd y Cynghorydd apêl yn erbyn penderfyniad y Pwyllgor Safonau ger bron Panel Dyfarnu Cymru. Cadarnhaodd y tribiwnlys benderfyniad y Pwyllgor Safonau, ar ôl ystyried goblygiadau Erthygl 10 y Ddeddf Hawliau Dynol. Mae penderfyniad Panel Dyfarnu Cymru i'w gael yma.

Cyfeiriwyd at Banel Dyfarnu Cymru

Cyngor Tref Llandrindod – Hyrwyddo cydraddoldeb a pharch
Cyfeirnod achos 201202775 – Ebrill 2013

Cwynodd aelod o'r Cyngor ("yr achwynydd") bod cyn Gynghorydd ("yr aelod cyhuddedig") wedi ymddwyn yn ei erbyn mewn ffordd a oedd yn gyfystyr ag aflonyddu. Aeth yr aelod cyhuddedig at y Cyngor Sir i drafod llun noeth yr oedd yr achwynydd wedi'i dynnu ohono'i hun a'i anfon at gyd-ddisgybl tra'r oedd y ddau dal yn yr ysgol. Roedd hyn wedi digwydd dair blynedd cyn i'r achwynydd gael ei ethol ac ni chymerwyd unrhyw gamau troseddol. Ymchwiliodd y Cyngor i'r mater, a hysbysu'r aelod cyhuddedig nad oedd unrhyw bryderon yn ymwneud ag amddiffyn plant.

Cynhaliodd yr aelod cyhuddedig arolwg o'r cyhoedd a oedd yn cynnwys disgrifiad o'r digwyddiadau a oedd fel pe baent yn cyhuddo'r achwynydd ar gam o gyflawni trosedd rhyw yn erbyn rhywun dan oed. Achosodd hyn niwed arwyddocaol i enw da'r achwynydd, a'i orfodi i drafod mater preifat hanesyddol.

Ymddengys ei bod hi'n bosib y gallai'r aelod cyhuddedig fod wedi torri nifer o baragraffau yn y Cod Ymddygiad wrth ymlid yr achwynydd ac wrth gamarwain aelodau'r cyhoedd ynglŷn â'r digwyddiad. Rhoddwyd sylw helaeth i'r mater hwn, ynghyd â'r Hysbysiad Gwybodaeth yr Heddlu dilynol a gyflwynwyd i'r aelod cyhuddedig gan yr heddlu dan y Ddeddf Diogelu rhag Aflonyddu 1997, yn y wasg leol. Ymddengys bod hyn yn achos arall o dorri'r Cod Ymddygiad.

Dywedodd yr aelod cyhuddedig iddo gynnal ei arolwg oherwydd ei fod yn teimlo bod yr achwynydd wedi torri'r Cod Ymddygiad. Fodd bynnag, gan na wnaeth ef godi'r toramod honedig hwn o'r Cod Ymddygiad gyda'r swyddfa hon, ymddengys bod hyn hefyd yn torri'r Cod Ymddygiad.

Ymddiswyddodd yr aelod cyhuddedig o'i swydd a gwrthododd gyfrannu at y broses ymchwilio. Roedd yr Ombwdsmon o'r farn y gallai hyn fod yn ymdrech i lesteirio'r broses ymchwilio, a gallai hynny, ynddo'i hun, hefyd fod yn achos o dorri'r Cod Ymddygiad.

Gan fod y dystiolaeth a gasglwyd yn awgrymu ei bod hi'n bosib bod yr aelod cyhuddedig wedi torri sawl paragraff o'r Cod Ymddygiad, cyfeiriodd yr Ombwdsmon ei adroddiad at Lywydd Panel Dyfarnu Cymru, er mwyn cael dyfarniad gan dribiwnlys.

Penderfynodd y tribiwnlys bod y Cynghorydd wedi torri'r Cod Ymddygiad ac y dylid ei wahardd am gyfnod o dair blynedd. Mae penderfyniad Panel Dyfarnu Cymru i'w weld yma.

Ombwdsmon
OMBWDSMON GWASANAETHAU CYHOEDDUS CYMRU

Mwy o Wybodaeth

Rydym yn gwerthfawrogi unrhyw sylwadau neu adborth sydd gennych chi am Coflyfr y Cod Ymddygiad. Yn ogystal, byddem yn fodlon ateb unrhyw ymholiadau sydd gennych ynghylch ei gynnwys. Mae modd anfon unrhyw ohebiaeth o'r fath mewn neges e-bost at James.Merrifield@ombudsman-wales.org.uk neu i'r cyfeiriad canlynol:

Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru
1 Ffordd yr Hen Gae
Pencoed
CF35 5LJ

Ffôn	**01656 644200**
Ffacs	**01656 641199**
e-bost	**holwch@ombwdsmon-cymru.org.uk (ymholiadau cyffredinol)**

Dilynwch ni ar Twitter: @Ombwdsmon

Ceir rhagor o wybodaeth am y gwasanaeth sy'n cael ei gynnig gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru ar ein gwefan www.ombwdsmon-cymru.org.uk